

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

7 август 2018 година *

„Преюдициално запитване — Регламент (ЕИО) № 1964/82 — Неверни декларации или измамни действия с цел получаване на специални възстановявания при износ за някои разфасовки обезкостено месо от животни от рода на едрия рогат добитък — Изменение на Регламент № 1964/82, с което се разширява обхватът на специалните възстановявания при износ — Принцип на прилагане с обратна сила на по-благоприятния наказателен закон — Член 49, параграф 1, трето изречение от Хартата на основните права на Европейския съюз“

По дело C-115/17

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Cour de cassation (Касационен съд, Франция) с акт от 23 ноември 2016 г., постъпил в Съда на 6 март 2017 г., в рамките на производство по дело

Administration des douanes et droits indirects,

Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer)

срещу

Hubert Clergeau,

Jean-Luc Labrousse,

Jean-Jacques Berthelley,

Alain Bouchet,

Jean-Pierre Dubois,

Marcel Géry,

Jean-Paul Matrat,

Jean-Pierre Paziot,

Patrice Raillot,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: J. L. da Cruz Vilaça, председател на състава, A. Tizzano (докладчик), заместник-председател на Съда, A. Borg Barthet, M. Berger и F. Biltgen, съдии,

* Език на производството: френски.

генерален адвокат: J. Kokott,

секретар: V. Giacobbo-Peyronnel, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 28 февруари 2018 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Н. Clergeau, J-L. Labrousse, A. Bouchet и J-P. Matrat, от P. Spinosi и B. Paillard, avocats,
- за френското правителство, от D. Colas, S. Horrenberger и E. de Moustier, в качеството на представители,
- за гръцкото правителство, от G. Kanellououlos, A. Vasilopoulou и M. Tassopoulou, в качеството на представители,
- за австрийското правителство, от G. Eberhard, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от A. Lewis и D. Bianchi, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 12 април 2018 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на принципа на прилагане с обратна сила на по-благоприятния наказателен закон, закрепен в член 49, параграф 1, трето изречение от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Administration des douanes et droits indirects (Администрация по въпросите на митата и косвените данъци, Франция) и Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer) (Национална служба за селскостопански и морски продукти (наричана по-нататък „FranceAgriMer“, Франция), от една страна, и г-н Hubert Clergeau, г-н Jean-Luc Labrousse, г-н Jean-Jacques Berthelley, г-н Alain Bouchet, г-н Jean-Pierre Dubois, г-н Marcel Géry, г-н Jean-Paul Matrat, г-н Jean-Pierre Paziot и г-н Patrice Raillot (наричани по-нататък „подсъдимите в главното производство“), от друга страна, относно наказателната отговорност на последните за неверни декларации или измамни действия с цел извличане на облага при износ.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Регламент (ЕИО) № 1964/82 на Комисията от 20 юли 1982 година относно определяне на условията за предоставяне на специални възстановявания при износ за някои разфасовки обезкостено месо от животни от рода на едрия рогат добитък (ОВ L 212, 1982 г., стр. 48; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 4, стр. 106) определя условията, при които могат да бъдат предоставени специални възстановявания при износ за някои разфасовки месо.

4 Второ съображение от този регламент гласи:

„[...] поради пазарната ситуация, икономическата ситуация на сектора на говеждо и телешко месо и възможностите за пласиране на някои продукти от този сектор, следва да се определят условията, ръководещи плащането на специални възстановявания при износа [...]“.

5 За тази цел член 1 от посочения регламент предвижда:

„Специални възстановявания при износ могат да се предоставят само за индивидуално опаковани обезкостени разфасовки от пресни или охладени задни четвъртинки от възрастни мъжки говеда, когато са изпълнени условията на настоящия регламент.

[...]“.

6 Член 2, параграф 1 от същия този регламент предвижда:

„Операторът представя на компетентните органи, посочени от държавите членки декларация, потвърждаваща намерението му да обезкостява задни четвъртинки, както е посочено в член 1, при условията на настоящия регламент и да изнесе цялото количество получени обезкостени разфасовки, като всяко парче се опакова индивидуално“.

7 Член 1 и член 2, параграф 1 от Регламент № 1964/82 са изменени, считано от 19 януари 1998 г., с Регламент (ЕО) № 2469/97 на Комисията от 11 декември 1997 година относно изменение на Регламенти № 1964/82, (ЕИО) № 3846/87, въвеждащ номенклатура на селскостопанските продукти, подлежащи на възстановяване при износ, и (ЕО) № 1445/95 относно правилата за прилагане на режима на разрешенията за внос и износ в сектора говеждо и телешко месо (ОВ L 341, 1997 г., стр. 8; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 23, стр. 91).

8 Второ съображение от Регламент № 2469/97 гласи:

„като има предвид, че е необходимо в изпълнение на Споразумението за селското стопанство, сключено по време на Уругвайския кръг многостранни търговски преговори, да се въведат мерки, които да позволяват по-добро насочване на говеждите и телешки продукти, на които да се отдаде предпочитание за износ към трети страни; като има предвид, че въвеждането на специално възстановяване при износ за разфасовки обезкостено говеждо месо от предните четвъртинки на възрастни мъжки говеда ще отговори на тази цел; като има предвид, че поради това е необходимо мерките, предвидени с Регламент [№ 1964/82], да се разпрострат и върху тези продукти“.

9 Член 1 от Регламент № 1964/82, изменен с Регламент № 2469/97, гласи:

„Индивидуално опаковани обезкостени парчета месо от пресни или охладени предни или задни четвъртини на възрастни мъжки говеда със средно съдържание на постно месо 55 % или повече, при посочените в настоящия регламент условия, отговарят на условията за специални възстановявания при износ.

[...]“.

10 Регламент (ЕО) № 1359/2007 на Комисията от 21 ноември 2007 година за определяне на условията за предоставяне на специални възстановявания при износ за някои разфасовки обезкостено месо от животни от рода на едрия рогат добитък (ОВ L 304, 2007 г., стр. 21) отменя и заменя, считано от 1 януари 2008 г., Регламент № 1964/82.

11 Съображение 3 от Регламент № 1359/2007 гласи:

„Поради пазарната ситуация, икономическата ситуация в сектора на говеждото и телешкото месо и възможностите за пласиране на някои продукти от този сектор, следва да се определят условията за предоставяне на специални възстановявания при износ за тези продукти. По-специално, трябва да бъдат определени условия за някои разфасовки месо, получени от обезкостяване на четвъртинки от мъжки говеда“.

12 Членове 1 и 2 от посочения регламент възпроизвеждат по идентичен начин текста на член 1 от Регламент № 1964/82, изменен с Регламент № 2469/97.

Френското право

13 Член 426 от Митническият кодекс гласи:

„За внос или износ на забранени стоки без декларация се считат:

[...]

4° неверните декларации или измамните действия, чиято цел или последица е да се получи пълно или частично възстановяване, освобождаване, намаляване на митата или извличане на всякаква друга облага при вноса или износа, с изключение на нарушения на разпоредбите относно качеството или опаковката, когато целта или последицата от тези нарушения не е да се получи възстановяване, освобождаване, намаляване на митата или финансова облага;

[...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

14 На 21 декември 1990 г. прокуратурата на Ла Рошел (Франция) образува досъдебно производство срещу X по обвинение в подаване на неверни декларации или извършване на измамни действия по смисъла на член 426.4° от Митническият кодекс. Това досъдебно производство се отнася до деяния, извършени във връзка с дейността на Clergeau SA, дружество с предмет на дейност покупко-продажба, транспорт, внос и износ на месо и извършване на кланични дейности.

15 На 25 май 2010 г. следственото отделение на Cour d'appel de Poitiers (Апелативен съд Поатие, Франция) приключва досъдебното производство и внася делото в съда.

16 По същество подсъдимите в главното производство са обвинени в това, че между 1987 г. и 1992 г. са извършили действия в резултат на които Clergeau е получило специални възстановявания при износ по смисъла на Регламент № 1964/82, на които няма право, като са декларирали като „обезкостени разфасовки от [...] задни четвъртинки“ от възрастни мъжки говеда по смисъла на член 1 от посочения регламент разфасовки от месо, които не съответстват на тази дефиниция. Всъщност подсъдимите в главното производство са предали в одобрен склад за износ разфасовки предимно от предни четвъртинки, въпреки че само разфасовките от задни четвъртинки са отговаряли на изискванията за получаване на тези възстановявания.

- 17 С постановената на 3 декември 2013 г. присъда Tribunal correctionnel de La Rochelle (Наказателен съд Ла Рошел, Франция) оправдава всички подсъдими в главното производство, а с решение от 12 март 2015 г. присъдата е потвърдена на втора инстанция от Cour d'appel de Poitiers (Апелативен съд Поатие).
- 18 Administration des douanes et droits indirects и FranceAgriMer обжалват последното решение пред запитващата юрисдикция, която счита, че първото основание за обжалване, повдигнато от FranceAgriMer, поставя въпрос от правото на Съюза, свързан с тълкуването на принципа на прилагане с обратна сила на по-благоприятния наказателен закон, закрепен в член 49, параграф 1 от Хартата.
- 19 В подкрепа на посоченото основание FranceAgriMer по същество поддържа, че Cour d'appel de Poitiers (Апелативен съд Поатие) е нарушил правилата, уреждащи прилагането във времето на наказателния закон, тъй като е приложил с обратна сила в спора по главното производство изменението на критериите за допустимост на специалните възстановявания при износ, предвидени първоначално с Регламент № 1964/82. Всъщност това изменение не попадало в обхвата на принципа на прилагане с обратна сила на по-благоприятния наказателен закон, тъй като не оказвало влияние върху елементите от фактическия състав на престъплението и не променяло квалификацията на престъплението, предмет на главното производство.
- 20 В самото начало запитващата юрисдикция посочва, че Регламент № 1964/82 предвижда специални възстановявания при износ на обезкостени разфасовки от задни четвъртинки от възрастни мъжки говеда. След извършване на деянията, предмет на главното производство, този регламент обаче е заменен с Регламент № 1359/2007, с който е предвидено възстановяванията да обхванат и разфасовките от предни четвъртинки. Следователно в случая се поставя въпросът дали тези изменения са приложими към спора по главното производство по силата на принципа за прилагане с обратна сила на по-благоприятния наказателен закон.
- 21 В това отношение запитващата юрисдикция посочва най-напред, че този принцип произтича от разбирането, че инкриминиране и наказания могат да се предвидят само ако това е необходимо. Преценката на тази необходимост обаче имала специфичен характер, тъй като ставало дума за икономическа регламентация, която е променлива по естеството си. В тази област обстоятелството, че дадена мярка не изглеждала повече необходима с оглед на настоящото икономическо положение, не означавало, че несъобразяването с нея не трябва вече да се санкционира.
- 22 По-нататък, запитващата юрисдикция посочва, че член 426.4 от Митническият кодекс транспонира във френския правен ред предвиденото в член 4, параграф 3 ДЕС задължение да се санкционират лицата, които посредством неверни декларации или измамни действия получават специални възстановявания при износ, без да са имали право да ги получат. Тази национална разпоредба обаче, която представлява основанието за наказателното преследване по главното производство, не била изменяна.
- 23 Накрая, запитващата юрисдикция счита, че прилагането на принципа за прилагане с обратна сила на по-благоприятния наказателен закон при обстоятелства като тези по главното производство води до смекчаване на санкциите в случай на засягане на финансовите интереси на Европейския съюз. Така прилагането на принципа по член 49, параграф 1 от Хартата може да препятства спазването на член 4, параграф 3 ДЕС.

- 24 При тези обстоятелства Cour de cassation (Касационен съд, Франция) решава да спре производството по делото и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 49 от Хартата на основните права да се тълкува в смисъл, че не допуска лице да бъде осъдено за това, че е получило недължими възстановявания при износ посредством измамни действия или неверни декларации относно естеството на стоките, за които са поискани възстановяванията, при положение че в резултат на изменение на правната уредба след настъпването на фактите, действително изнесените от това лице стоки вече са отговаряли на изискванията за получаване на тези възстановявания?“.

По преюдициалния въпрос

- 25 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали принципът на прилагане с обратна сила на по-благоприятния наказателен закон, закрепен в член 49, параграф 1, трето изречение от Хартата, трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска лице да бъде осъдено за това, че е получило неправомерно специалните възстановявания при износ, предвидени в Регламент № 1964/82, посредством измамни действия или неверни декларации относно естеството на стоките, за които са поискани възстановяванията, при положение че в резултат на изменение на този регламент след извършване на инкриминираните деяния, изнесените от това лице стоки вече са отговаряли на изискванията за получаване на тези възстановявания.
- 26 Най-напред трябва да се припомни, че принципът на прилагане с обратна сила на по-благоприятния наказателен закон, установен в член 49, параграф 1 от Хартата, е част от първичното право на Съюза. Дори преди влизането в сила на Договора от Лисабон, съгласно който на Хартата се предоставя същата юридическа сила като на Договорите, Съдът е приел, че посоченият принцип произтича от общите за държавите членки конституционни традиции и поради това следва да се счита за част от основните принципи на правото на Съюза, които националният съд е длъжен да спазва, когато прилага националното право (решение от 6 октомври 2016 г., Paoletti и др., C-218/15, EU:C:2016:748, т. 25).
- 27 Ето защо обстоятелството, че деянията, предмет на главното производство, са извършени в периода от 1987 г. до 1992 г., тоест преди влизането в сила на Договора от Лисабон на 1 декември 2009 г., само по себе си не е пречка за прилагането в случая на принципа на прилагане с обратна сила на по-благоприятния наказателен закон, установен в член 49, параграф 1, трето изречение от Хартата.
- 28 Освен това трябва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда основните права, гарантирани в правния ред на Съюза, трябва да се прилагат във всички случаи, уреджани от правото на Съюза, но не и извън тях (решение от 14 юни 2017 г., Online Games и др., C-685/15, EU:C:2017:452, т. 55).
- 29 В случая е достатъчно да се посочи, че съгласно информацията, предоставена от запитващата юрисдикция, подсъдимите в главното производство са обвинени на основание член 426.4 от Митническият кодекс за това, че са подали неверни декларации или са извършили измамни действия, в резултат на което са получили предвидените в Регламент № 1964/82 специални възстановявания при износ. Така по-конкретно целта на тази разпоредба от Митническият кодекс е да се санкционира засягането на финансовите интереси на Съюза в съответствие със задълженията, наложени на държавите членки с член 4, параграф 3 ДЕС и член 325 ДФЕС.
- 30 При тези обстоятелства трябва да се констатира, че инкриминирането, предвидено в член 426.4° от Митническият кодекс, и наказателното преследване, предмет на главното производство, попадат в обхвата на приложение на основните права, гарантирани в правния ред на Съюза по

смисъла на съдебната практика, припомнена в точка 28 от настоящото решение, така че запитващата юрисдикция е длъжна да гарантира спазването в рамките на посоченото производство на принципа на прилагане с обратна сила на по-благоприятния наказателен закон, закрепен в член 49, параграф 1, трето изречение от Хартата (вж. по аналогия решение от 3 май 2005 г., Berlusconi и др., C-387/02, C-391/02 и C-403/02, EU:C:2005:270, т. 69).

- 31 Въпреки това, за да се отговори на поставения от запитващата юрисдикция въпрос, трябва да се припомни, че след извършване на деянията, предмет на главното производство, член 1 от Регламент № 1964/82 е изменен, считано от 19 януари 1998 г., с Регламент № 2469/97, с който е предвидено специалните възстановявания при износ по Регламент № 1964/82 да обхванат и разфасовките от предни четвъртинки на възрастни мъжки говеда, като тези, които са били предмет на неверните декларации или на измамните действия, в които са обвинени подсъдимите в главното производство. Впоследствие това изменение е възпроизведено в член 1 от Регламент № 1359/2007, който кодифицира и заменя, считано от 1 януари 2008 г., Регламент № 1964/82.
- 32 Следователно трябва да се провери дали, като се има предвид посоченото изменение на критериите за допустимост, предвидени в член 1 от Регламент № 1964/82, принципът на прилагане с обратна сила на по-благоприятния наказателен закон, закрепен в член 49, параграф 1, трето изречение от Хартата, не допуска при обстоятелства като тези в главното производство дадено лице да бъде осъдено за подаването на неверни декларации или извършването на измамни действия по смисъла на член 426.4 от Митническият кодекс.
- 33 В това отношение следва да се припомни, че прилагането на по-благоприятния наказателен закон по необходимост предполага последователното приемане във времето на различни закони и се основава на констатацията, че законодателят е променил своя възглед относно наказателноправната квалификация на фактите или относно приложимото за дадено престъпление наказание (решение от 6 октомври 2016 г., Paoletti и др., C-218/15, EU:C:2016:748, т. 27).
- 34 Следва обаче да се отбележи, от една страна, че както е видно от представените на Съда материали по преписката, след извършване на престъплението, предмет на главното производство, френският законодател не е изменял предвиденото в член 426.4° от Митническият кодекс инкриминиране. Следователно подаването на неверни декларации или извършването на измамни действия, чрез които се получава облага във връзка с износ, като предвиденото в Регламент № 1964/82 специално възстановяване при износ, продължават да са наказуеми по същия начин, както към момента на извършване на деянията, предмет на главното производство.
- 35 Ето защо трябва да се констатира, както прави генералният адвокат в точка 41 от заключението си, че в случая няма промяна в преценката на френския законодател относно наказателноправната квалификация на инкриминираните деяния или относно наказанието, приложимо за престъплението, в което са обвинени подсъдимите в главното производство.
- 36 От друга страна, що се отнася до изменението на правната уредба на Съюза, припомнено в точка 31 от настоящото решение, трябва да се подчертае, че както е видно от второ съображение от Регламент № 2469/97, въвеждането на специално възстановяване при износ за разфасовки обезкостено говеждо месо от предните четвъртинки на възрастни мъжки говеда има за цел да адаптира посочената правна уредба към променящите се реалности на пазара на месо, и по-специално положението на световния пазар, след прилагането на споразуменията, сключени по време на Уругвайския кръг многостранни търговски преговори.

- 37 Следователно решението на законодателя на Съюза да измени критериите за допустимост, предвидени в член 1 от Регламент № 1964/82, се основава на чисто икономическа и техническа оценка на положението на световния пазар на месо.
- 38 Следователно трябва да се констатира, че с това изменение законодателят на Съюза изобщо не е целял да постави под съмнение наказателноправната квалификация или преценката на компетентните национални органи относно наказанието, приложимо за деянията, които водят до неправомерно получаване на предвидените в Регламент № 1964/82 специални възстановявания при износ, като неверните декларации или измамните действия, в които са обвинени подсъдимите в главното производство.
- 39 От друга страна, както посочва по-специално френското правителство в писменото си становище, трябва да се подчертае също, че изменението на правната уредба на Съюза не променя елементите от състава на престъплението, в което са обвинени подсъдимите в главното производство.
- 40 Всъщност, след като това престъпление се изразява в подаването на неверни декларации и извършването на измамни действия, в резултат на които са получени предвидените в Регламент № 1964/82 специални възстановявания при износ, обстоятелството, че след извършване на деянията, предмет на главното производство, стоките, за които е поискано възстановяването, вече са отговаряли на изискванията за получаване на това възстановяване, само по себе си не може да засегне наказуемостта на такива неверни декларации или измамни действия.
- 41 Предвид гореизложеното на поставения въпрос трябва да се отговори, че принципът на прилагане с обратна сила на по-благоприятния наказателен закон, закрепен в член 49, параграф 1, трето изречение от Хартата, трябва да се тълкува в смисъл, че допуска лице да бъде осъдено за това, че е получило неоснователно специалните възстановявания при износ, предвидени в Регламент № 1964/82, посредством измамни действия или неверни декларации относно естеството на стоките, за които са поискани възстановяванията, при положение че в резултат на изменение на този регламент след извършване на инкриминираните деяния, изнесените от това лице стоки вече са отговаряли на изискванията за получаване на тези възстановявания.

По съдебните разноски

- 42 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

Принципът на прилагане с обратна сила на по-благоприятния наказателен закон, закрепен в член 49, параграф 1, трето изречение от Хартата на основните права на Европейския съюз, трябва да се тълкува в смисъл, че допуска лице да бъде осъдено за това, че е получило неоснователно специалните възстановявания при износ, предвидени в Регламент (ЕИО) № 1964/82 на Комисията от 20 юли 1982 година относно определяне на условията за предоставяне на за някои разфасовки обезкостено месо от животни от рода на едрия рогат добитък, посредством измамни действия или неверни декларации относно естеството на стоките, за които са поискани възстановяванията, при положение че в резултат на

изменение на този регламент след извършване на инкриминираните деяния, изнесените от това лице стоки вече са отговаряли на изискванията за получаване на тези възстановявания.

Подписи